Anul II. nrul 8. Apare în I. și 15. a fiecărei lunĭ. Budapesta 1. maiu 1903.

Abonamentul:
1 an: ... ... 2 coroane
½ an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri
Abonamentul să se trimeată cel puțin pe ½ an.

# VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foaie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., István-ut 67.
Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

**Atent!!! Dela I. maiu schimbăm locuința. Adresa noastră dela I. maiu e asta: Szabad Szó Budapest, VII., Istvan ut 67. Aici să se trimeată tot feliul de scrisori și bani.**

## PRIMA MAIU.

Trăim în sclăvie amară, Suntem l i b e r i, dar mânile ni-s legate. Suntem e g a l i cu oricine, dar domnul totuși despreţuesce pe ţĕran şi f r a ţ i suntem cu toţii, deși popoarele lumeĭ trăesc în dușmănie.

Minciuni, frase, vorbe goale domnesc lumea de azi. Și noi cerem, pretindem: l i b e r t a t e, e g a l i t a t e și f r ă ț i e t a t e. Numai atàta cerem noi socialdemocrațĭ și vom fi mulțămiți. Păn'acuma am cerut — nu ni s'a dat. De aici încolo vom pretinde.

Țara intreagă vom chema-o pentru drepturi omenesci . . . Și țara vine . . . Oamenii ìs setoși după: libertate, egalitate și frățietate . . . Văile rĕsună de glasul romànilor, cari cer, pretind drepturi . . . Și văile rĕsună de glasul tuturor popoarelor apăsate, cari cer, pretind drepturi . . . Și glasul va fi tare; puternic rĕsunător, căci popoarele din lumea întreagă strigă gură mare: »Nu ne apăsați cànilor, dați-ne drepturi!« . . .

. . . In prima maiu popoarele din lumea întreagă țin sĕrbători de bucurie. Prima maiu e sĕrbătoarea socialdemocraților: zi de bucurie, că muncitorii din lumea întreagă s'au luminat și nu sĕ lasă apăsați, ci întră în luptă pentru libertate, egalitate, și frățietate.

Romànilor apăsați din Ungaria „liberă"! In ziua de prima maiu țineți sĕrbătoare. Ziua aceea să fie zi de bucurie, că a pătruns lumina și între români, cari trăiau in întunecime.

. . . Vĕ dorim din inimă, ca să ajungem un »prima maiu«, când vom putea striga cu bucurie: »S u n t e m l i b e r i, e g a l i ș i f r a ț i«!

## Congresul nostru.

S'au spăriat mai marii țĕriĭ și au scuipat foc și lavă auzind, că muncitorii țeriĭ nu mai dorm, ci vreau să pustiiască trântorii, cari mâncă și pustiiesc tot ce càștigă muncitorii. Palid li s'a făcut obrazul, cànd au auzit, că 263 comune din țară au trimis 503 de deputați la Salonta mare, ca să afle mijloace spre màntuirea celor apăsați.

Și spăriatu-s'au Domniile lor mai ales de aceea, că numai acuma au observat, că și romànimea s'a luminat și nu mai rabdă, ca trântorii să pustiiască munca lor, ca lipitoarele să le sugă sàngele.

### 76 de comune
românesci au trimis
### 158 de deputați

la Salonta-mare, ca să dovedească înaintea lumei, că românul e dornic de libertate și s'a săturat de nevoia, de care avu parte de ani de zile. Cànd trântorii au luat veste de adunarea asta ne-au blăstămat, ca pe dușmanii neamului nostru, dușmanii bisericei și dușmanii a totului ce i „bun."

Minciuni!

Nu suntem noi nici dușmanii națiunei nici a bisericei, că chiar noi suntem aceia, cari predicăm iubire și nu facem deosebire între om și om ținesă de orice națiune sau lege. Acestea numai de aceea le vestesc lipitoarele, dușmanii nostri, ca să rețină pe aceia, cari încă nu cunosc socialdemocrația.

Romànilor din țara întreagă! Nu dați crezĕmènt fariseilor. Ei vreau să vĕ amăgiască, căci vĕd, că poporul român nu-și mai dă sàngele — pe nimica!

Piară tràntorii! Piară lipitoarele! Numai acela să mànce cine lucră!

Și piară din rădăcini toți aceea, cari predică dușmănie între popoare. Cei apăsațĭ sĕ iubesc cu dragoste frățiască, fie fiiĭ orĭ-căru neam, numai lipitoarele și trântorii neamurilor diferite trăiesc in dușmănie, căci nu pot face împărțială dreaptă pe prada, ce au jăfuit dela cei apăsați.

Pănacuma și popoarele apăsate din țara asta trăiau în dușmănie, căci au fost seduși de »conducătorii« lor. La Salontă-mare Vecseri din Arad și Onișor din Blaj s'au îmbrățoșat, pecietluind ăst mod dragostea și iubirea, ce au legat oamenii apăsați de toate neamurile din țara asta, ca să pustiiască trântorii și lipitoarele, cari i-au scos bucătura cea din urmă din gură.

**Socialdemocrația mântuesce lumea!**

Şi nu ne vom odichni pănă ce în ţara asta nu va fi îndestulire. Acuma deja sute de mii stau sub steagul socialdemocraţiei şi noi ne cunoascem oamenii, ne cunoascem pe noi înşi-ne: nu vom odichni pănă-ce toate milioanele din ţara asta nu vor striga:

Să trăiască sfânta socialdemocratie, mântuitoarea lumei!

Românilor, cari aţi fost la Salonta-mare! Povestiţi acasă, că ce aţi vĕzut acolo, că poporul apăsat s'a luminat, că sĕ va lumina ţara întreagă în sĕmnul socialdemocraţieĭ. Pe lucru acuma cu toţii! Inainte! Rĕspândiţi din toate puterile ideile socialdemocrate! Rĕspândiţi arma noastră, apostolul socialdemocraţiei: Voinţa Poporului!

Şi mare să fie bizuinţa în voi! Nu daţi nimic pe minciunile, ce scriu despre socialişti celealalte foi, foile trântorilor şi a lipitoarelor noastre! Nu vĕ lăsaţi nădejdea, nici dacă vedeţi suliţele gendărmăreşci! Şi nu daţi crezĕmênt scrisorilor, cari îs duşmane socialiştilor şi Voinţei Poporului!

Peste un an, la congresul, ce vine să ne vedem de trei-ori, de o sută de ori mai puternici şi să strigăm:

Socialdemocraţia ne mântuesce!
Socialdemocraţia să trăiască!

*

Congresul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria în anul 1903. s'a ţinut la Salonta-Mare. La sfat au luat parte 503 deputaţi a'or 26 de comune, dintre cari români au fost 158 deputaţi din 76 de comune. A ţinut 4 zile. In ziua primă şi a doaua a fost sfatul universal, în ziua a treia sfatul economilor, iar în ziua a patra sfatul lucrătorilor de cubic In fiecare zi au luat parte în discută şi români şi ungurĭ. Preşedinte de etate a fost T. Onişor (Blaj) şi J. Vecieri (Arad). Preşedinte conducător: V. Mezőfi, notari Saluşinsky şi Ladányi. Afară de aceea s'a ales pe fiecare zi câte 4 preşedinţi şi 4 notari, parte românĭ, parte ungurĭ.

In ziua primă deputaţii comunelor, care în vorbă, care în seris predau raportul şi descriu starea consătenilor.

Urmează punctul **„Socialdemocraţia între români“** Fratele Saluşinsky descrie starea poporului român, care trăesce intr'un somn adânc. Conducătorii românilor — onoare esceptunei — până acuma numai deaceea s'au îngrijit, ca ei să fie martirĭ în ochii lumeĭ, dar poporul din asta n'avu nici o haznă: tot neluminat şi sĕrăcit a rĕmas. Esplică după aceea, că starea aceasta trebue schimbată, Românimea apăsată îşĭ află mântuirea numaĭ pe calea socialdemocraţieĭ. Orĭ-ce zic duşmanii nostri să nu le credem. Dacă ei ne „iubesc“ pentru ce n'au venit spre ajutoriul nostru până acuma? Acum ne promit şi stelele din cer numai să nu ne alăturăm de socialdemocraţie. Inainte! Să fim ostaşi şi totodată apostolĭ aĭ partideĭ socialdemocrate reorganisate din Uugaria, care luptă pentru binele şi înaintarea poporului român, apăsat.

Vorbirea, care a ţinut 2 ciasurĭ a fost primită cu aplause dese şi cu strigăte de: Să trăiască socialiştiĭ!

După aceea fratele T. Onişor (Blaj) se ridică şi esplică, că el deşi e abonent vechiu al »Voinţeĭ Poporuluĭ« numai acuma a vezut, că socialdemocraţia într'adever e măiestoasă. Povestesce întêmplărĭ din viaţa lui şi conclude că nicĭ o partidă din ţară nu voesce atâta bine şi înaintare materială şi spirituală, ca partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria. Dluĭ aşterne următoarele puncte: 1.) Să se tae păşunĭ (nimaş) pentru economĭ. 2.) Pusul tabaculuĭ şi fertul vinarsuluĭ pentru casă şi familie să fie liber de tacsă. 3.) Dare pentru productele propie să nu fie. 4.) Cine a trecut de 21 anĭ să aibă drept de vot. 5.) Legile, carĭ nu-s bune să se şteargă. 6.) Statul să susţină scolĭ poporale 7.) Judecata să fie fără de advocat şi să nu coste banı. 8.) Darea şi numerul amploiaţilor să se micsoreze. 9.) Statul să se îngrijască de bolnavĭ. 10.) Pămenturile statuluĭ să se împartă între popor, care să plătiască preţul în rate. 11.) Dreptul de vênat şi pescuit să fie a comunelor. 12.) Să fie deplină libertate de presă. 13.) Să se observe repausul de Duminecă. 14.) Statul să se îngrisască frăţesce de popore învetându-le limba — să lase la o parte ura poporelor şi a claseĭ de mijloc, căcĭ numaĭ aşa va putea domni pacea şi fericirea în ţară pentru-că despoĭaţĭ de drepturĭ şi concesiunĭ suntem siliţĭ cu toţii să părăsim patria şi suntem siliţĭ să ne căutăm alta în America, Africa, sau Austraia despărţindu ne cu totul de acéstă patrie plină de suferinţe şi tiranie.

O. cere, ca punctele acelea să se aşterne intrun memorand guvernuluĭ (Aplause! Să trăiască!) Când O. a gătat cu vorbirea sa a păşit lângă el betrânul frate Vecieri din Arad şi într'o cuvêntare scurtă dar plină de foc a blăstemat pe acei, carĭ nutresc ura în maghiarĭ contra românilor şi în românĭ contra maghiarilor. Deaicĭ încolo în frăţietate vom trăi noi apăsaţi — zice — şi vom lupta sub steagul roşu al partideĭ socialdemocrate reorganisate din Ungaria.

Şi după vorbele acestea l'a îmbrăţoşat şi l'a sărutat pe fratele Onişor.

Scena aceasta a induioşat pe toţi cei de faţă şi toţi au plâns.

Congresul dealtcum luând in vedere, că punctele aşternute de fratele Onişor se cuprind şi în programul partidei. a primit propunerea cu unanimitate şi a încrezut pe preşedintele, ca să aşterne punctele acestea într'un memorand guvernului.

Loy C. junior asemenea a vorbit plin de însufleţire despre socialdemocraţie îndemnând pe românĭ să respădească aceasta idee, care este menită a mântui pe cei apăsaţi. Au mai vorbit V. Dumitru (Talpos), H. Vasalie (Kalácsa), B. Laslău (Barakony), P. Florian (Méhkerék), M Josif, B. Moise, P. Petru şi Josife.

Au urmat după aceea celealalte puncte, carĭ s'au predat atât în limba maghiară, cât şi in limba românească. S'a pertractat organisarea, despre care vom scrie in numerul viitor şi s'au ales membri în comisiunea agricolă din ţară. Cei aleşĭ vor fi insciinţaţĭ. In ziua de 15 april congresul s'a sfirşit intr'o însufleţire ne mai pomenită.

Congresul a primit peste 200 de salutărĭ prin telegram. Din partea românilor au venit telegrame din Blaj (B. L.)

**Nu credeţi vorbelor goale,**

Sep. ös. Méhkerék și Budapest și multe scrisorĭ. Ne-a, salutat partida din Germania. Austria de jos și de sus Schweiz și Italia.



## TRIBUNA POPORULUI.

### Sună clopotele. . . .

Când bate ghiața, când e vifor și când e foc — sună clopotele. Așa și foile românesci, ca „Tribuna," »Gazeta Transilvanieĭ« și fițuica din Budapesta „Poporul Român" și „Drapelul" trag clopotele. Și strigă gură-mare, că a venit vifor, primejdie mare între românĭ: socialdemocrația, care nimicește orice dragoste de neam și biserică. Toate acestea foĭ totodată recunosc, că poporul român într'adevĕr este părăsit și trăiesce în nevoĭ. Dar nu vĕ supărați românilor, ceĭ carĭ au stat până acuma cu mânile în sin vor veni și te vor ajuta, ferește-te, păzește-te numai de socialdemocrație, care nimicește orĭ-ce iubire față de neam și biserică. Românilor feriți-vĕ de socialdemocrație, preoților luminați poporul și domnilor românĭ, ajutați poporul, care sĕ aruncă în brațele socialiștilor.

Așa scriu multe foi românescĭ.

Fraților! Credem, că nu-i de lipsă să combatem minciuna aceea, că socialdemocrații reorganisați din Ungaria sĕ amestecă în trebile private ale cui-va, că noi ținem chestiunea de religie și națiune, de afacerea privată a fie căruĭ om. Noi nu întrebăm dela nime, că ce-i, fără iĭ zicem: ești necăjit și apăsat, hai să dăm mână frățiască și să ne ajutăm cu puterĭ unite.

Acuma vreți să ajutați poporul? Domnilor, ați întârziat! A trecut baba cu colacĭ! Pentru-ce n'ați ajutat până acuma poporul român? Pentru ce l'ați lăsat în întunecime? Pentru-ce ați lăsat, ca sute și miĭ de lipitoare și trântorĭ să trăiască din sudoarea românuluĭ apăsat? Sau n'ați vĕzut încă starea deplorabilă a românilor din Bihor? Și oare în celealalte părți a »dulceĭ« Ungarie este mai bine?

Și acuma feriți poporul român apăsat de socialdemocrație De socialismul curat, sincer, care nu vorbesce vorbe goale, ca Domnia voastră, ci lucră și luptă pentru binele și înaintarea materială și spirituală a poporuluĭ român apăsat.

Românilor! Fraților! Voauĕ, cari sciți deja, că ce adevĕrată este socialdemocrația, nu trebue să vĕ spunem, că minciunĭ și vorbe goale îs atacurile și promisiunile foilor românesci. Și numai de aceea am amintit treaba asta, ca să ve spunem, că datorința voastră este a lumina pe cel ce ar da crezĕmênt minciunilor acestor foi: Gazeta Transilvaniei, Tribuna, Tribuna Poporuluĭ, Drapelul, Unirea, Libertatea și fițuica Poporul Român, care să nu-o luați nici în mână, că nici o vorbă dreaptă nu spune.

Dacă veți căpăta alte scrisori, cari atacă partida noastră și „Voința Poporului" trimeți numai noauĕ.

Acuma toți cloțanii au eșit la aer și vĕ promit și stelele din cer. Nu credeți fariseilor. Pentru ce nu v'au ajutat până acuma?

Numai o partidă este, care într'adevĕr voesce binele poporuluĭ român apăsat: **partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria.**

Numai o singură foaie este, care scrie drept și adevĕrat: Voința Poporuluĭ.

De alt partid, de altă foaie, păzește-te ca de foc, ca de minciunĭ!

Să trăiască socialdemocrația!!

— **Vitejii Timișului.** Este un dobitoc viteaz care când e în primejdie — pute. Omul nu-l poate urmări, așa pute Este dobitocul, care suge, sângele găinilor. Dobitocul ăsta ne vine în minte, când negândim la aceĭ sĕ manĭ oamenĭ, carĭ sĕ numesc socialiștĭ și trăiesc în Timișoara. In numerul penultim am scris despre cei dela Timișoara și despre lepedeul lor „Votul Poporului," că ei sĕ țin de un partid plătit de guvern, că eĭ prostesc pe românĭ. Iar ei ce ne rĕspund? Că suntem „becherĭ și dĕrinați (?)" Adecă cine-i slab, cine nu sĕ știe apăra acela — știți bine — înjură. Vedeți și cei dela Timișoara îs neputincioși, slabĭ și nesciutori. Păziți-vĕ așadară de eĭ, ca de foc. Păziți pe fie-care om, care ar lua în mână așa numita foaie Votul Poporului, care-i scrisă în limbă chinezască. Și dacă va veni cine-va la voi, cu fițuica aceca, afară cu el din casă!

— **76 comune 158 deputați.** Atâția românĭ au fost la congresul din N.-Szalonta al partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria. Asta însamnă, că deja miĭ și miĭ de românĭ se țin de partida reorganisată. Celealaltă »partidă« a ținut congres în Budapesta. Au fost de față 10—15 români din țeră, adunați cu drotul. Sermanii știu, că n'or mai merge la congres în Budapesta, căci au fost acolo numai de comedie, ca adecă să fie și românĭ. Unui frate de a nost s'au plâns. că n'au nici locuință, nici de mâncare in Pesta. Asta-i frățietatea celor din Timișoara și Budapesta..

— **Preotul.** Il cinstim, dacă și el e cinstit și voesce binele credincioșilor sĕi. Il desprețuim însĕ în clipa aceea, când nu predică și rĕspândesce învĕțăturile clare ale celuĭ dintâiu om adevĕrat: Isus Christos, ci apasă poporul sĕu, îl ține în întunecime spirituală si — materială. Celor maĭ mulți preoți nu le place, că învĕțăturile socialdemocrate sĕ rĕspândesc și între românĭ. Ei bine! Dacă Domnialor sciu ceva maĭ bun, poftească și invețe poporul. Dar e demn să fie desprețuit acel părinte, care așa vrea să învingă socialdemocrația, că aduce gendarĭ pe capul credincioșilor. Ei Dlor preoți! Asta-i iubirea, pe care ne învață Isus? Cu sulițele voițĭ să dovedițĭ nedreptul socialiștilor? Rușine! Preoțimea are locul în biserică și nu în casarma gendărmărească! Asta s'o invĕțațĭ dela socialiștĭ.

**ce le respândesc dușmanii noștri!**

— **Atent!** Dela 1 maiu așa să adresați scrisorile cătră noi: **Szabad Szó.** Budapest, VII., Istvan-ut 67.

— **Prima maiu.** Socialdemocrații din Budapesta in prima maiu sĕ adună și sĕ duc în bere (pădure), unde cu jocuri și cântări vor sĕrbători sĕrbătoarea socialdemocrată: prima maiu! Așa să facă toată țara.

— **Organisare.** Cu numerul de azi am espedat în fie-care comună o epistolă în care am comunicat modul organisării și modul de lucrat. Cetiți cu atențiune. Listele să sĕ trimeată pe 5. maiu. Adresa: Szabad Szó Budapest, István ut 67.

— **Scrisori:** intrebări, cereri cătră partidă sunt de a se adresa: Voința poporului, Budapesta VII., István-ut 67. Aicea este localul partidei și de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere (de le e, medic, solgăbirău și altele.) Veniți dar și ne mărturisiti nevoile, ca să ve putem vindeca. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, István-ut 67

— **Abonamentele** să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, István-ut 67.**

**Cocarde-Marx de prima Maiu se pot procura dela Szabad Szó Budapest, VII., Murányi-utcza 42. Una costă 20 fileri. Banii sunt de a se trimite înainte.**

## Apel.

Socialdemocrația are mulți dușmani, cari acuma comit toate, ca să nimicească Voința Poporului. Ei sciu foarte bine, că foaia aceasta ține sufletul în socialdemocrați. Dar noi nu ne lăsăm, ci cu puteri îndoite rĕspândim Voința Poporului. Fie-care socialdemocrat să aboneze foaia aceasta. In comune, unde nu umblă asemenea să sĕ aboneze. Voința Poporului e foaia cea mai eftină din țară. Căci costă

pe 1 an 2 coroane
pe 1/2 an 1 coroană.

Peste scurtă vreme ve apărea în fie-care duminecă. Abonați și rĕspândiți arma noastră, puterea socialiștilor români: Voința Poporului.

Foaia sĕ poate abona numai pe următoarea adresă: **Szabad Szó Budapest, VII., István-ut 67.**

Nu uitați: Voința Poporului e apostolul socialdemocrației.

**Partida.**

## CRONICA.

* **Urși hrâniți cu carne de om.** In apropierea comunei Malaczka (nu beparte de Pojon) doi Siovaci tăiau emne în pădue. Deodată se apropie de ei o ceată de Țigan-carturari, cari aveau cu sine 8 urși mari și puternici. Unu dintre Slovaci se ascunse între ramurile unui arbor și de acolo vezu cu groază, cum Țiganii prinseră pe celalalt Slovac, ii legară și îl aruncară urșilor flămênzi, cari il rupse in bucăți și il mâncară. După ce se depărtară în fine Țiganii, eși Slovacul mort de spaimă, din ascunziș. Gendarmi prinseră pe Țigani, pușcară urșii, aflară in stomacul unu urs carne de om. Din mai multe comune, pe unde trecuseră Țiganii, lipsesc 6 copii. Se crede, că oopii au fost luați d Țigani și dați pradă urșilor flămênzi, Trupa de Țigani a fost arestată, dar' între ei nu s'a aflat nici unul din cei 6 copi dispăruți.

— Asentările cătanelor s'au amânat până luna Junie sau Julie. Chiar bine au ales vreme domnii nostri. Parcă ei nu stiu, că atunci e lucr mare la câmp și feciorii n'au vreme.

— In Francia ziua de prima maiu e sĕrbătorită de țara întreagă. La noi numai socialiștii ț atunci sĕrbătoare.

— In Macedonia is bătăi mari, Macedonii n vreau să mai poarte jugul Turcilor. Conducătorii lor e un anumit Sarafow. In Macedonia trăiesc români.

## SCRISORI.

In numerul de față am avut multe de scr și de aceea scrisorile din lipsă de loc le vom publica numai începând cu numĕrul viitor.

## POSTA POPORULUI.

**L. P. Talpos.** Scrie ne îndată, că ce s'a intimplat alapszabály? Esti ales membru în comisiunea agricolar — **T. O. Biaj.** Nu ne scrieți? — **P. M. Tulca.** Am auzit, ce durere te-a ajuns chiar în decursul congresului. Durerea ta e și durerea noastră. — **P. M. Ökrös.** Ce-i cu adunarea — **O. P. Blaj.** Congresul me ocupă și deaceca nu ți-am put da respuns. Peste câte-va zile iți scriu. — **S. M. Mrancrai** Cet zici? Tacă? Scrie! Tres faciunt collegium. aduci aminte? — **S. M. Seliste.** Vedeți respunsul în numerul de față. Ne pare reu, că n'ați lut parte la congresu care în toate a succes. Ceeace, puteți vedea și din injurii ce au apărut în foile — »prietinoase.«

In epistolă deaici încolo numai acelora rĕspundem, cari trimet și timbru.

Primredactor: J. Salușinsky. Editor și redactor responsabil: MIHAIU BRANDUȘ.
Tipografia Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.



**Adresul nostru s'a schimbat!**